

таже вплив особливостей їх графічного зображення на формування фонографічного письма. Дослідження проводиться на матеріалі китайських і корейських письмових систем. В ході дослідження визначаються базові риси, характерні для письмової традиції Дальньосхідного регіону, і їх проявлення в графічній формі корейського фонографічного алфавіта.

Ключевые слова: піктографічне письмо, ідеографічне письмо, фонографічне письмо, китайська письмовість, корейська письмовість.

Alimenko O. S. The Influence of Pictographic and Ideographic Forms of Writing on the Establishment of Phonographic Writing (based on Chinese and Korean writing systems)

The article deals with the studying of the development problem of pictographic and ideographic forms of writing and the influence of their images on the establishment of phonographic writing. The study is based on the materials of Chinese and Korean writing systems. The study defines the basic distinctive features, which are peculiar to the writing tradition of the Far Eastern region, and their display in the graphic form of the Korean phonographic alphabet.

Key words: pictographic writing, ideographic writing, phonographic writing, Chinese Script, Korean Script.

Стаття надійшла до редакції 06.02.2013 р.

Прийнято до друку 28.02.2013 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Кравченко Н. К.

УДК 81'373.2(477.62-2=14)(045)

Є. І. Бадасен

**КОРЕЛЯТИВНИЙ ЗВ'ЯЗОК «ІМ'Я – РОДИНА»
В ІМЕННИКУ ГРЕКІВ ПРИАЗОВ'Я У ПОРІВНЯННІ З
РОСІЙСЬКОЮ ТА УКРАЇНСЬКОЮ
АНТРОПОНІМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ**

Ім'я дається людині при народженні і супроводжує її до самої смерті. Воно ідентифікує людину та виокремлює її серед інших. Репертуар особових імен, як і будь-яке явище в світі, з часом змінюється. Хтось, нарікаючи новонародженого, віддає перевагу старим іменам, інші – іноземним, комусь подобаються модні імена, а інші обирають імена близьких родичів. Традиції номінації у кожного етносу різняться.

У даній статті ми розглянемо систему номінації греків Приазов'я в межах родини та тенденцію однойменності її членів.

Антропонімний пласт приазовських греків не можна вважати вивченим повністю. Незважаючи на ґрунтовні дослідження прізвищ і прізвицьк урумів та румеїв (роботи В.О. Кравченко), їх особові імена досі лишилися поза увагою лінгвістів, що й зумовлює актуальність нашого дослідження.

Предметом дослідження слугує корелятивний зв'язок «ім'я – родина» в іменнику греків Приазов'я у порівнянні з російською та українською антропонімічними системами.

Дослідження корелятивного зв'язку «ім'я – родина» дозволить виявити мотивації номінації у приазовських греків в межах родини та простежити спільні й відмінні риси з російською та українською антропонімічними системами.

Матеріал для дослідження було дібрано із ревізьких казок с. Анадоць (1835 р., 1850 р.), с. Бешево (1782 р., 1811 р., 1835 р.), с. Богатир (1782 р., 1811 р.), с. Волноваха (1811 р., 1816 р., 1835 р.), с. Мала Янісоль (1811 р., 1816 р., 1835 р.), с. Мангуш (1782 р.), с. Новий Керменчик (1811 р., 1835 р., 1850 р.), с. Сартана (1811 р., 1835 р.), с. Старий Крим (1782 р., 1811 р., 1816 р., 1835 р.), с. Урзуф (1782 р., 1795 р., 1811 р., 1816 р., 1835 р.), с. Ялта (1782 р., 1795 р., 1811 р., 1816 р., 1835 р.) та анкетних відомостей.

Функціонування особових імен у різних суспільних групах за Л. Є. Луць визначається корелятивними зв'язками [1, с. 164]. Так, корелятивний зв'язок «ім'я – стать» дозволяє виявити похідність жіночих імен від відповідних чоловічих (*Анастас – Анастасія*), «ім'я – національність» дає змогу визначити походження імен (*Левтер – загальнохристиянське, Акрит – грецьке, Темирбек – східне*), «ім'я – вік» реалізує потребу в аналізі динаміки іменника (виявляє частотні та поодинокі імена) та «ім'я – родина», що виявляє традицію однойменності членів родини.

Система імен створюється непомітно для нарікаючих через відображення в антропонімах взаємовідносин людей в родині. Основний спосіб досягнення цього – це однойменність, тобто іменування нових членів даної родини так, щоб їх імена перекликалися з вже існуючими в межах даного соціального осередку.

Так, іменування людини іменами його пращурів з чоловічої лінії називається патронімічним, а самі імена – патронімами [2, с. 82 – 83]. Іменування людини іменами його пращурів з жіночої лінії називається матронімічним, а самі імена – матронімами [3].

У греків з давніх часів були прийняті патронімічні іменування, так само як і у руських та українців. Так і сьогодні сучасні греки традиційно дають імена своїм первісникам на сьомий або дев'ятий день після їх народження, використовуючи ім'я діда по лінії батька, нарікаючи хлопчика, або бабусі по лінії батька, нарікаючи дівчинку. Інші імена родичів часто використовуються для наступних дітей.

Отже, найбільш численною в іменнику приазовських греків виявилася група «дід – онук»: *Юрій Лазарев Белочуб, Юрія Лазарева сыновья Лазарь, Петр; Юрій Савин Хахач, Юрія Савина сын Савва; Мануила Михайлова сын Федор, Федора Мануилова сын Мануил; Савва Константинов Хуруджи Кривой, Саввы Константинова от 2-ой жены сын Константин; Михаил Федоров Порпула, Михаила Федорова сыновья Юрий, Федор, Иван; Дмитрий Юрьев Шидирт, Дмитрий Юрьева сыновья Юрий, Лазарь, Николай; Илья Кирилов Хаджинов, Илии Кирилова сыновья Петр, Дмитрий, Кирило, Федор, Харламтий; Василий Христофор Хримо, Василия Христофорова сыновья Христофор, Иван; Паращева Федоров Талах, Паращевы Федорова сын Федор* та інші. В ревізських реєстрах діти наводяться в послідовності від старшого до молодшого. Ми бачимо, що ім'я дідуся могло надаватися будь-якому з онуків незалежно від того чи є він первісником. Сьогодні в багатьох грецьких родинах, як урумів, так і румеїв залишилася традиція, що перший онук в родині отримує ім'я дідуся по лінії батька, а другий, хоча і не обов'язково, може бути названий на честь дідуся з боку матері новонародженого. За словами самих мешканців грецьких сіл, традиція патронічного іменування в родинах дещо різниться. Одні нарікають іменем дідуся лише за умови, якщо він і досі живий, тобто не дають ім'я померлого дідуся, щоб не повторилася його доля у дитини. Інші ж, навпаки, уникають однойменності новонародженого з живим дідусем. В руських та українських родинах, за словами Суперанської О. В., також прийнято називати онуків на честь дідуся і бабусі, незалежно від того, живі вони чи вже померли. Таким чином в деяких родинах складається більш менш стабільний склад імен [2, с. 17]. Показник цієї групи складає 95% від загальної кількості імен, які мають зв'язки «ім'я – родина».

Значно меншою в іменнику приазовських греків виявилася група імен «батько – син»: *Дмитрий Параскева Гилгимов, Дмитрия Параскевина сыновья Семион, Дмитрий, Иван; Савва Савин сын Кошкер; Анастас Анастасов Паращевин*. З часом така трьохелементна формула змінилася: третій елемент, який йде в родовому відмінку, перестає функціонувати як патронім та набуває значення прізвища.

Для сучасної системи іменування традиція нарікання сина ім'ям батька є досить розповсюдженою для російської та української антропонімічних систем: *Пал Палич (Павло Павлович), Сан Санич (Олександр Олександрович)* та інші. Більш того, вважається, що позитивні властивості імені батька посилюються при іменуванні ним новонародженого сина. Однак в іменнику приазовських греків ця група складає лише 3% від загальної кількості імен, які мають зв'язки «ім'я – родина».

Ще менший за попередній показник (1% від загальної кількості імен, які мають зв'язки «ім'я – родина») має група імен на позначення матронічного зв'язку «мати – донька»: *вдова Марья Юрьева, его же дочери Катерина, Марья, Деспина; Аслана Александрова жена Елена, его*

ж дочки Марья, Елена. Така тенденція іменування була розповсюдженою в старі часи в Росії та Європі і зумовлювалася бажанням батька назвати доньку ім'ям коханої жінки. Сьогодні, навпаки, намагаються уникати однойменності матері та доньки, оскільки, на відміну від однойменності батька та сина, новонароджена дівчинка отримує разом з ім'ям матері найгірші його властивості.

Сьогодні в антопонімічній системі приазовських греків тенденція патронічного та матронічного іменування може також простежуватися в прізвищах урумів та румеїв. Так, за словами В. О. Кравченко, в прізвищевих словниках греків-урумів та греків-румеїв значну частину займають прізвища-патроніми (відповідно 38% та 35%): *Лафазанов, Стрионов, Трандафилов* та інші. Прізвища-матроніми, так само як імена, залишаються поодинокими та представлені лише в румейській прізвищевій картотеці: *Варвариц, Магдалиць* [4, с. 56].

Окрім наведених груп імен, в іменнику приазовських греків також спостерігається однойменність «дядько – небіж»: *Михаила Дмитрієва брат Гавриил, Гавриилов сын Михаил; Саввы Павлова сын Панаиот, Панаиота Саввина сыновья Параскева, Константин, Иван, Саввы Павлова другие сыновья Илья, Иван, Павел, Антон,* та «тітка – небога»: *Василия Дмитрієва сын Дмитрий, Василия Дмитрієва 2-ой сын Александр, Александра Васильева жена Настасия, Дмитрия Васильева жена Василиса, его же дочери Федора, Настасия; Илии Дмитрієва сын Дмитрий, Илии Дмитрієва другие сыновья Федор, Василий, Константин, Иван, Илии Дмитрієва жена Зефира, Дмитрия Ильина жена Стриона, его же дочери Федора, Василиса, Федора Ильина жена Федора.* Говорити про системність таких зв'язків («дядько – небіж», «тітка – небога»), нажаль, не можна, оскільки однойменність не завжди спостерігається між кровними родичами, а це може свідчити про простий збіг онімів в межах однієї великої родини. Також сумнівною є однойменність між дружиною одного брата та донькою іншого. Показник цієї групи в сукупності досягає майже 1% від загальної кількості імен, які мають зв'язки «ім'я – родина».

Таким чином, ми бачимо, що стабільність репертуару імен в родинах урумів та румеїв підтримується здебільшого завдяки однойменності дідуся та онука. Інші групи (батько – син, мати – донька, бабуся – онука та ін.) в родинах приазовських греків зустрічаються значно рідше.

Для російського та українського іменників такі зв'язки «батьки – діти» також не є досить розповсюдженими і можуть бути характерними для старих часів. Сьогодні руські та українці, так само як і греки, при наріканні дитини найчастіше посилаються на імена святців, модні тенденції іменування або обирають ім'я, яке буде співзвучне з прізвищем та по батькові.

Список використаної літератури

1. Луцько Л. Є. Параметри опису іменника в соціолінгвістиці / Л. Є. Луцько // Східнослов'янська філологія: від Нестора до сьогодення. – Горлівка, 2010. – С. 164 – 166. 2. Суперанская А. В. Имя через века и страны / А. В. Суперанская. – М. : Наука, 1990. – 192 с. 3. Словари и энциклопедии на Академике [електроний ресурс]. – Режим доступу : www.dic.academic.ru 4. Кравченко В. А. Антропонимия приазовских греков / В. А. Кравченко. – Мариуполь, 2004. – 232 с.

Бадасен Є. І. Корелятивний зв'язок «ім'я – родина» в іменнику греків Приазов'я у порівнянні з російською та українською антропонімічними системами

Антропонімічна система приазовських греків на сьогодні вивчена не повністю. Недослідженими залишилися особові імена урумів та румеїв. В даній статті розглянуто явище однойменності членів однієї родини, здійснено статистичний аналіз випадків однойменності (дідусь – онук (95%), батько – син (3%), мати – донька (1%), дядько – небіж та тітка – небога (1% у сукупності від загальної кількості імен з корелятивним зв'язком «родина»)) у порівнянні з російською та українською антропонімічними системами.

Ключові слова: антропонімія приазовських греків, ім'я – родина, однойменність, патронім, матронім.

Бадасен Е. И. Коррелятивная связь «имя – семья» в именнике греков Приазовья в сравнении с русской и украинской антропонимическими системами

Антропонимическая система приазовских греков на сегодняшний день изучена не полностью. Неисследованными остались личные имена урумов и румеев. В данной статье рассмотрено явление одноименности членов одной семьи, осуществлен статистический анализ случаев одноименности (дед – внук (95%), отец – сын (3%), мать – дочь (1%), дядя – племянник и тетя – племянница (1% в совокупности от общего количества имен с коррелятивной связью «семья»)) в сравнении с русской и украинской антропонимическими системами.

Ключевые слова: антропонимия приазовских греков, имя – семья, одноименность, патроним, матроним.

Badasen E. I. Correlative Link «Name – Family» in the Azov Greeks' Names' List in Comparison with Russian and Ukrainian Anthroponomical Systems

Azov Greeks' anthroponomical system today is not fully studied. Azov Greeks' proper names remain to be unstudied today This article discusses the phenomenon of the same names in the family. Statistical analysis of cases of the same names in the family (grandfather – grandson (95%), father – son (3%), mother – daughter (1%), uncle – nephew and aunt – niece (1% in aggregate of

the total number of names with correlative link «family»)) is conducted and compared with the Russian and Ukrainian anthroponomical systems.

Key words: Azov Greeks' anthroponymy, name – family, the same names, patronym, matronym.

Стаття надійшла до редакції 10.02.2013 р.

Прийнято до друку 28.02.2013 р.

Рецензент – к. філол. н., доц. Кравченко В. О.

УДК 81'271: 316.62

К. О. Балакірєв

ВІДВІД АГРЕСІЇ ЯК ФУНКЦІЯ МОВЛЕННЕВОГО ЕТИКЕТУ ТА МЕХАНІЗМ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Стосунки між людьми, особливості спілкування характеризують за дотриманням певних правил, які називають етикетом [1]. «Мовленнєвий етикет – соціально задані й національно специфічні регулюючі правила мовленнєвої/комунікативної поведінки в ситуаціях встановлення, підтримання й розмикання контакту комунікантів у відповідності з їх статусно-рольовими й особистісними стосунками в офіційній й неофіційній обстановці спілкування» [2, с. 390]. Проблемами, пов'язаними з мовленнєвим етикетом, цікавилась велика кількість дослідників в області лінгвістики й психології, серед них Н. Формановська, В. Гольдін, В. Дементьєв, Т. Цив'ян, А. Беляцька, Р. Вердербер та ін. Проблемами функціонування мовленнєвого етикету в інтернет-просторі цікавились такі дослідники як Дж. Шулер, О. Галичкіна, О. Астаф'єва, О. Белінська та багато інших.

До основних функцій мовленнєвого етикету відносять наступні дві:

- сполучну (або функцію встановлення контакту (див. напр. [3]), яка є особливо важливою на початку спілкування, хоча діє і в подальшому спілкуванні, та
- функцію відводу агресії [3].

Метою даної статті є висвітлення механізмів, які використовуються для реалізації функції відводу агресії в інтернет-комунікації. Матеріалом для дослідження було обрано форуми українською та англійською мовами. Для досягнення цієї мети необхідно виконати наступні завдання:

- проаналізувати тексти форумів та виявити в них лексичні, граматичні та стилістичні засоби реалізації функції відводу агресії, обраних комунікантами та класифікувати їх;